

ACC. N:R M. 12839: 1-5.

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Oscar Karlsson, Ålgård*
Härad: *S. Möre, Uppvidinge* Berättare: " " "
Socken: *Madesjö, Ålgård* Berättarens yrke: *f. d. fönsterglasblåsare*
Uppteckningsår: *1953* Född år *1879* i *Madesjö*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bröllop och bröllopsleder. s. 1-5.

LUF 52

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 12839:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf. 52
1.

1.
Beräffande Bröllopp. För c:a 60 år sedan förekommo ringsor till
äktenskap i de allra flesta fall hemma i bondens hem där det
var spel å violiner och dragspel av någon eller några av
ortens spelmän. Jag såg aldrig någon brudsor och i kyrkan
under 1880-1900-1910. Vigsoringar voro (de jag såg) av silver
och mycket smala. I vårt museum finnes bland samlingarna vig-
soringar voro en mycket smal och sliten och har tillhört min mors
mors moder sör på 1820-talet och en silversoring gjöres från 1879
som tillhörde min svärmor. Det borde varit rätt vanligt för i tiden
att man tog bort ringarna såld dyrbara sådana från den dödes
hand. En kyrkvärdande gamle kyrkvärdaren soldaten Malmgren,
som tillika var "södgärdare" har samlat alla de ringar han
funnit i gravar, och som nu finnes i kyrkvärdande hembygds-
förenings samlingar, men däribland finnes endast ringar av
messing eller annan metallblandning, i färg liknande vitt
gammal koppar. I slutet på 1800-talet började vigsoringar
av guld användas mera allmänt även av arbetare och
bönder i denna ort. En av vigsoring har jag icke

Härt omtalad. Om "vardagsring" har jag icke hört eller sett nå-
 got, ~~ej heller om "spinn"~~, ej heller om "spinnat" takelväxel
 öfver brudparets plats eller "jätti". Gåvor till brudparet insamlas
 icke vid brölloppet utan denna insamling skedde bland all-
 mänheten den söndag då det "lystes" i dra gång i kyrkan
 för brudparet. Detta att samla in gåvor kallades att "gratuleras
 brudparet" och alla som "gratuleras" blevo inbjudna till
 brölloppet eller "etterkalaset". Att lemna kvor mat på tallriken
 hörde jag aldrig talas om, men ^{man} skulle låta sig "bragas" fram
 till anskaffad 2 eller 3 ggr förn än man gick till bords.
 Om man låt sig "bragas" mer än 3 ggr ansågs man vara lik
 en "Madesjö" = person från Madesjö s.m., som sägs vara sär-
 skilt "våstedd". Dant var allmänheten vid musik
 av violin eller dragspel samt 2 till "ringlekare" då hela värdskapet
 sjöng med. Om ringslagning kring brud eller brudgummet jag
 ingenting, men såväl brud som brudgummet skulle "kyssas" (d.v.s.
 lyftas i högt all de riktiga takt) under ett förbedörande
 som av leve- och tururapi. Om s.k. ringslag hörde jag aldrig.

lolas, ej träller om att bröllopsfolket "följde till vägn". Däremot
var sedan med den "språkliga" bränkan, eller för ^{att} det skulle bli man-
kän, det slagvapen, "firamedjen" som bänden använde som försvarsvapen
på sina "skadkrossar". Om klädseln i den tid jag minnes kan jag endast
minnas vid för ungdoms ad saart för den som varit gift, förut eller
för den som fört "vackra barn". Om sånade plagg vet jag intet. Bruden kläddes
alltid av särskild unlikad kvinna som gick rida omkring i byg-
den. Preparaten reker alltid, vid entrén till det hem där bruden skulle
besitta sig, av skadad grusvar eller på annat sätt upprätt "re-
part". "Höckabrämm" vet jag intet om men insamling av pengar till
boken föredogs alltid vid alla slags "kalas" = Lydningsar.

Bjarkedragning förekom den dag då det lysdes i Rydalen "Andra-gång"
för det blivande brudparet, dock knappast före sekelskiftet (1899-1900).

Var det känt att bruden i "förrag var mä barn" så drogs det fram en
ful, knotig och defekt björk men var det en "regäl" ungdom så
kom där, fram en så munt, vacker björk. Det blev gångre sed att
brudparet lit säga bjarken till bröder och efter plank, varar
en bruckare, så rirkell hade humnit barba, tillvarehade en eller

flera möller ut brudparset, som minne från lysnings tiden.

För sist märkte denna vackra sed till att då björken kom fram, med spelmannen sittande i lökronan, skulle alla svara vor med om dröningen ljudas på utropdycker i så rikligt mått att de ofta blevo berusade. Fick "gästerna" för lite, eller inget alls av brännvin så kunde det hända att björken drog så långt in mot dörren att denna icke kunde öppnas inifrån. Då fick någon av husets manfolk ta sig ut genom ett fönster (där ingen bakdörr fanns) och hugga och röja bort bit för bit av björken och på så sätt återställa dörrens normala funktion. Jag minns en gång i början på detta 19. de århundradet en sådan björkdragning som var så allat om. En familj som bodde i en byggnad varigenom ledde en c:a 2. met bred gång, med träna dörrar på vardera sidan om gången. En av de fyra familjer som bodde vid denna genomgång hade en dotter som det "lyckes" för. Hit in i denna korridor drags björken in och blockerad alla 4 familjerna. Men blott den man vars dotter var "öppred"

ACC. N:R M. 12839:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

lag någon notis om brädet. Det tog den ensamme mannen be-
lägningen att arkiviska sänderöga och bostäva björken.

Arbeten reutes av byns ungdommar och ~~en~~ med äldres hjälp i.
blond och pryddes om det var blannfertid, av alla
slags löv (hållt eklöv) och markens blomsten. Fästa "porten"
gjordes av nästan till toppen skalade, smäckra granar.

Styhuset okt. 1953

